

ועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור

י"ז אלול תשפ"ה
10 ספטמבר 2025
סימוכין: 2025-0103-735

דוח משיבה מספר 4 של הוועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור שהתקיימה ביום שלישי, ט' באלול תשפ"ה, (02/09/2025) בהיכל הזיכרון, הר הרצל

השתתפו:	גב' יעל ביטון דה לנגה	חברת הנהלה, יו"ר הוועדה
	גב' רונית חודז'ייב הכהן	חברת הנהלה
	גב' אסתר ידעי	מנהלת מחלקת נפ"א, ביטוח לאומי
	גב' דינה קיט	נציגת ארגון 'משפחה אחת'
לא השתתפו:	גב' מרים סלע	חברת הנהלה
	מירב חגיג'	נציגת ארגון 'בוחרים בחיים'
	גב' שירה אפלכאום מירסקי	נציגת המשפחות השכולות
	מר אייבי מוזס	יו"ר הארגון היציג של נפגעי פעולות האיבה
	מר שעה רוט	נציג המשפחות השכולות
נכחו:	גב' לורה ורטון	חברת הנהלה
	מר יהודה פרוידיגר	חבר הנהלה
	ד"ר טל משגב	מפקד יחידת ההיסטוריה והמחקר במשמר הגבול
	הרב אלחנן דנינו	אביו של אורי דנינו ז"ל
	גב' יונה מליחי	בתה של לבנה מליחי ז"ל
	מר שי הרוש	איבד את חבריו במסיבת הנובה

מזכירת הוועדה: אור בוזגלו

ועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור

על סדר היום נדונו הנושאים הבאים:

1. דברי פתיחה – גב' יעל ביטון דה לנגה, חברת הנהלה ויו"ר הוועדה

גב' יעל ביטון דה לנגה, חברת הנהלה ויו"ר הוועדה פתחה את הישיבה ובירכה את הנוכחים. בתחילת דבריה הודתה גב' ביטון דה לנגה למשרד הביטחון ולד"ר טל משגב, מנהל היכל הזיכרון, על תרומתו לסיור והידע הרחב שלו במורשת צה"ל והקרבות. גב' ביטון דה לנגה עדכנה כי ביוזמת ראש העיר הוקם פורום לקביעת מדיניות הנצחה בעיר. הפורום אשר בראשו עומדת השופטת שולמית דותן, עוסק בקביעת קריטריונים ברורים ואחידים להנצחה בעיר. הפורום יעביר את המלצותיו אשר תאושרנה במועצת העיר. בנוסף ציינה יו"ר הוועדה יוזמה חינוכית בבתי ספר להנצחת נרצחי פסטיבל הנובה. יו"ר הוועדה תפעל לקדם אותה לאחר החגים, תוך שיתוף הציבור לקבלת רעיונות נוספים. לבסוף, יו"ר הוועדה עמדה על חזון עתידי והוא הפקה של טקס זיכרון שנתי לנרצחי פעולות האיבה, בחסות ראש העיר והנהלת העיר.

2. סיור בהיכל הזיכרון – ד"ר טל משגב, מפקד יחידת ההיסטוריה והמחקר במשמר הגבול

ד"ר טל משגב פתח את דבריו בברכה לנוכחים וציין את הכאב העמוק על כך שבמלחמה הנוכחית ישראל כבר איבדה קרוב ל-900 חללים.

ד"ר משגב שיתף בחוויותיו האישיות מהמפגש עם משפחות שכולות, ובמיוחד עם אימו של לוחם ימ"מ שנפל ב-7 באוקטובר. ד"ר משגב הדגיש את גבורתם של הלוחמים והלוחמות שבזכותם ישראל ממשיכה להתחזק מעמד. כל חלל נושא עמו סיפור אישי שהופך לחלק בלתי נפרד מההיסטוריה של העם כולו, והחובה שלנו היא לשמר את הסיפורים האלה.

בהמשך הציג ד"ר משגב את היכל הזיכרון הממלכתי, שבו מונצחים כל חללי מערכות ישראל מאז שנת 1860 ועד היום, והסביר כי ההיכל נבנה בעקבות בקשת המשפחות השכולות שחששו שלא יזכרו את יקיריהן אחרי לכתן. בהיכל נערך מדי יום טקס אזכרה רשמי, שבו מוקראים שמות החללים שנפלו באותו יום ומונצחים סיפוריהם. הוא הדגיש שההנצחה בהיכל נעשית באופן שוויוני ואחיד לכולם, ללא הבדלים. ד"ר משגב הרחיב על הפסוק המוטבע במקום, "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד", והסביר שזהו עיקרון ההנצחה, כל עוד אנחנו מספרים את הסיפורים, כותבים, שרים ומזכירים, הזיכרון ממשיך להתקיים ולהיבנות.

לבסוף, חשף ד"ר משגב יוזמה לאומית חדשה: הקמת היכל זיכרון דיגיטלי, שיאסוף וישמר את החומרים הדיגיטליים שהותירו אחריהם הנופלים: הודעות, תמונות, סרטונים, רשתות חברתיות לצד חומרי ארכיון ומוזיאונים. המטרה היא להנגיש את המידע לציבור, במיוחד לדור הצעיר, באמצעות טכנולוגיות מתקדמות ובינה מלאכותית, כך שכל מבקר יוכל להכיר את סיפורו האישי של כל חלל באופן מוחשי ומרגש.

ועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור

لجنة تخليد ذكرى ضحايا الإرهاب | Committee to the memory of the victims of terrorism

כיכר ספרא 1, ירושלים 9100707 | טל: 02-6295723 Tel פקס: 02-6297153 Fax

mazkir_haeir@jerusalem.muni.il

ועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור

3. סיפורו של אורי דנינו ז"ל שנחטף ממסיבת הנובה ונרצח ע"י החמאס – הרב אלחנן דנינו, אבין של אורי ז"ל

הרב אלחנן דנינו סיפר את סיפורו של בנו אורי, שנחטף ממסיבת הנובה ונרצח לאחר 11 חודשים ע"י החמאס.

הרב דנינו סיפר כי אורי גידל את עצמו מגיל צעיר, בחר ללמוד בעפולה בתיכון חרדי רחוק שמחנך דווקא לצבא, ובגיל מאוד צעיר עזב את הבית בשביל זה.

בנוסף, סיפר על סיפורי הגבורה שעשה בנו כששב לתוך התופת להציל 3 אנשים, וכן על תקופת השבי במנהרות החמאס.

4. סיכום – גב' יעל ביטון דה לנגה, חברת הנהלה ויו"ר הוועדה

גב' יעל ביטון דה לנגה, חברת הנהלה ויו"ר הוועדה סיכמה את הסיור והודתה לנוכחים.

תמליל הישיבה מצ"ב והוא מהווה חלק בלתי נפרד מהדו"ח.

בברכה,
יעל ביטון דה לנגה
חברת הנהלה
יו"ר הוועדה

ועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור

لجنة تخليد ذكرى ضحايا الإرهاب | Committee to the memory of the victims of terrorism

כיכר ספרא 1, ירושלים 9100707 | טל: 02-6295723 Tel פקס: 02-6297153 Fax:

mazkir_haeir@jerusalem.muni.il

הוועדה להנצחת זכרם של נרצחי טרור – תמליל

מספר הוועדה : 4

מקום ההתכנסות : היכל הזיכרון הממלכתי, הר הרצל

תאריך הוועדה : ט' באלול תשפ"ה (30.7.2025)

מזכיר הוועדה בדיון : אור בוזגלו

שעת תחילת הוועדה : 10:10

שעות סיום הוועדה : 11:15

התמליל נכתב ע"י חברת גולד וורק ולא עבר בדיקה או הגהה ע"י גורם כל שהוא בעיריית ירושלים
עיריית ירושלים וחברת גולד וורק עושים כל שביכולתם על מנת לייצר תמליל איכותי ובעל ערך. עם
זאת מודגש כי קריאה בתמליל צריכה להיעשות באופן מושכל תוך הבנה שיתכנו טעויות ו/או
השמטות מסיבות אובייקטיביות שונות.

גולד-וורק ת M ג R ים גולד וורק תמלול והקלטה

יו"ר יעל ביטון דה לנגה:

כולם פה היום, אני רוצה להודות לכל מי שבא, אם זה נציגי המשפחות השכולות, נציגי הארגונים ואני אציין שלאיבי מוזס שתמיד מגיע יושב ראש הארגון, אתה כבר מקליט? יופי. יושב ראש הארגון היציג של נרצחה ונפגעי פעולות איבה, יש היום יום הולדת. קודם כל, אני אשלח את הטלפון שלו,

דוברת לא מזוהה:

מזל טוב.

יעל ביטון דה לנגה:

ד"ר טל משגב מנהל ההיכל, אז יש לאיבי מוזס היום יום הולדת, ויש לו גם חתונה ולכן הוא לא מגיע. הם היו אמורים להגיע, אנחנו ביקשנו מהם, אנחנו ביקשנו להוריד את החלק של האנדרטה משום שזו עלייה ארוכה וירידה, אנחנו נעשה את זה בפעם אחרת עם ביטוח לאומי בהרכב גדול יותר ולכן הם לא נמצאים פה, אבל רוחם שורה במקום ונעדכן אותם. אז קודם כל ובאמת שוב, תודה רבה גם למשרד הביטחון ולד"ר טל משגב, מנהל היכל הזיכרון, שהוא איש, הוא היסטוריון שהוא מכיר את, באמת, בוודאי את חרבות ברזל, אבל את כל מורשת צה"ל מכיר אנשים בשמם. בקרבות הוא פיתח וחקר אין ספור קרבות ואירועים ביטחוניים, ובאמת באיזה שהיא הזדמנות נרצה להביא אותך להרצאה, תהילים וכולה. אז זה לגבי, אז דבר נוסף שאני מבקשת לעדכן לפרוטוקול ברשותכם בהמשך לשיחה הקודמת שלנו, הוועדה שאמרתי שאנחנו נקים להנצחת ל - , וועדה בראשות שופט, שופטת במקרה הזה שתעסוק בריבוי הפניות האין, באמת אין ספור פניות, אין ספור זה לא מילה נכונה, כי יש לנו מספר חללים, ידוע אם זה חללים אזרחיים,

יהודה פרוידגר:

פניות רבות.

יעל ביטון דה לנגה:

שנרצחו בנובה בעיקר, יש לנו חטוף חלל אוריאל ברוך שטרס הושב. יש לנו חטוף חי נכון רון ברסלבסקי,

יהודה פרוידגר:

רון ברסלבסקי,

יעל ביטון דה לנגה:

שחי ומצבו קשה. אז את אומרת זה לא אינספור, אבל כמעט כל משפחת חלל, נהדרת,

אור בוזגלו:

שלום.

יעל ביטון דה לנגה:

מזכירת את הוועדה אור בוזגלו הגיעה, תודה רבה לך. סליחה שלא חיכינו. היינו חייבים להתחיל, מפאת קוצר הזמן. אז אני רוצה להגיד שאור תעיד על כך, כי אור היא בעצם הדרג המקצועי שלי גם, במקרה היא גם מזכירה. אולי לא במקרה. אבל אור מקבלת כמוני עשרות, כמעט כל המשפחות של נרצחי פעולות האיבה בנובה. כי זה עיקר הנרצחים שלנו, האזרחים וכל החללים מבקשים להנציח בדרך כזו או אחרת את בניהם ובנותיהם. ואז הגענו למסקנה, וזאת הייתה המלצתי המאוד חמה ואור, התייעצתי גם עם אור ועם עידו, מזכיר העירייה, והחלטנו להמליץ לראש הסגל שהוא הדרג המקצועי העליון בנושא, להקים ועדה שתקבע קריטריונים מה מאפשר הנצחה ואיפה, כיכר רחוב, סמטה, אירוע ספורט, אירוע חינוך, בית ספר, גן כשתמיד מה שמוביל, כפי שאמרתי בעבר, ואני אגיד את זה כל הזמן אני, סליחה, דוקטור משגב ואני היינו בצבא, אז אנחנו יודעים כמה נושא, השוויון של כל המשפחות והאחדה, ולא לעשות לאחד ככה ולשני בקושי, שיהיו קריטריונים מחייבים. הוועדה שוקדת מאוד חזק. אגב לי כדרג נבחר פוליטי אני לא יכולה לשבת בוועדה, אבל אני בהחלט העברתי את המלצותי והוועדה תתכנס החודש ממש, אולי בשבוע הבא כבר לסכם את המלצותיה, היא לא ועדה מחליטה. היא וועדה ממליצה, ואנחנו כמועצת העיר נצביע. אני יכולה לומר לכם, שיש הבדלים כרגע בתוך הוועדה, יש, זה הדבר היחיד שאני יכולה להגיד. כמו שהיה לנו פה בדיון שאנחנו עשינו. אני זוכרת שיהודה שמאוד הנושא הזה בדמו והוא עוסק בזה, גם שאישרנו את האג'נדה. יש את אלה שאומרים אחידות מלאה, שוויוניות, וראש העיר דווקא מוביל קו של להיות יותר פתוחים, לשחרר קצת, לאפשר איזה שהיא מנדט וסמכויותיהם של מנהלי המתנ"סים והמינהלים הקהילתיים. זאת אומרת, גן ציבורי שהילד שיחק בו ונפל, דברים כאלה. ואני אומרת לכם שזה באמת לא קל. אני לא ידעתי עד כמה זה יהיה לנו קשה. אני יכולה להגיד כבר שקיימנו מעל שלושה אירועי ספורט גדולים שנתיים את, את הסטריט - בול על שם אפרים. סליחה, חס וחלילה של יובל, הבן של אפרים, של אפי שוהם ברחבה שלושה ימים. עשינו את תחרות הפינג פונג על שם בן זוסמן, ועשינו עוד אירועים לזכרם של לוחמים אחרים, אם זה בן זריהן וכולה, כי זה כן חלק ממה שהעירייה רוצה שנהיה יותר פתוחים, כי ההנצחה זה לא רק רחוב ותגיד לכם את זה, כי גם בוועדת השמות וגם בוועדת ההנצחה,

אור בוזגלו:

זה הרבה מעבר.

יעל ביטון דה לנגה:

וזה הרבה מעבר, זה יכול להיות בריכת שחייה, זה יכול להיות קיר זיכרון בבית ספר וכולה. לצערי, אני גם אדווח משהו שלא הצלחתי לעשות בינתיים, הרמנו, יזמנו אירוע, פרויקט אני קוראת לזה, כי בהתחלה אמרנו שיהיה פיילוט בבתי הספר, כמו שעושים לחיילים לעשות לאזרחי העיר שנרצחו בנובה, זה עוד לא התרומם, אבל חגית משה, שהרימה את שבאה והציגה לנו את זה כמו שאתם

זוכרים, אנחנו נתפנה לזה מיד אחרי החגים, ואני מתחייבת לכם שיחד איתכם נחשוב על המודל, ואם יש לך גם רעיונות בשבילנו, או אם יש לך לסייע לי בעניין הזה, ואני אשמח גם שתצטרף לוועדה באופן קבוע. אני מאוד אשמח. אני מקבלת אנשים ממעלה אדומים. אה כן, אז זה אני אומרת שלא התקדמנו, אבל יש לנו קריאת כיוון. כן, הצלחנו בארגון לתת, מה שנקרא שהבאנו אותם עם חברינו משהם. "לתת" זה נקרא? לא.

שי יוסף הרוש:

פתחון לב.

יעל ביטון דה לנגה:

פתחון לב, סליחה, לתת זה משהו אחר. גם איתם ניסיתי. אז פתחון לב כבר עושים את זה שתדעו, בתוך ירושלים, בכיתות מסוימות עוסקים בהנצחת נרצחי פעולות איבה. זה המעט שאני מצליחה ככה להרים זה לא קל, זה לא קל. החזון שלי שנקיים פעם בשנה, זה אני אומרת לכם ואני ארצה לשמוע את דעתכם. לא בוועדה הזו, וועדה הבאה, החזון שלי הוא שנקיים פעם בשנה אירוע למשפחות נרצחי פעולות האיבה, במעמד ראש העיר, במעמד הנהלת העיר. אירוע שהוא לא אירוע זיכרון, הוא אירוע לטובת, לרווחת המשפחות, להזמין למופע כלשהו לעשות משהו כזה שאנחנו מנציחים את זכרם, מקרינים את השמות, מדליקים נר, אומרים משהו, אבל מיד עוברים למשהו חווייתי. תעזרו לי בדבר הזה. אני בטוחה שאתה איתי.

יהודה פרוידגר:

אני עשיתי בגיל השלישי לסבים שלי.

יעל ביטון דה לנגה:

בבקשה.

יהודה פרוידגר:

סבים וסבתות שהם (לא ברור).

יעל ביטון דה לנגה:

אגב, אגף הרווחה שלנו עושים,

יהודה פרוידגר:

כי לא כל כך מתייחסים אליהם. מתייחסים להורים, לאחים, לזה.

יעל ביטון דה לנגה:

אז עכשיו,

יהודה פרוידגר:

והסבים מאוד מאוד,

יעל ביטון דה לנגה:

אז אולי בזכותך.

יהודה פרוידגר:

לעשות, מאוד קשה ועשינו כבר שני אירועים, אחד באמת של שיח כזה.

יעל ביטון דה לנגה:

עכשיו?

יהודה פרוידגר:

לא, כבר לפני חצי שנה.

יעל ביטון דה לנגה:

אז אתה יודע ש - ,

יהודה פרוידגר:

ועוד אירוע אחד,

יעל ביטון דה לנגה:

גיל ריבוש,

יהודה פרוידגר:

סתם כזה,

יעל ביטון דה לנגה:

גיל ריבוש עושה את זה.

יהודה פרוידגר:

רווחה.

יעל ביטון דה לנגה:

אנחנו הדודים, אנחנו הסבים, הבסות, אני משתתפת בזה. דבר אחרון, אני מקווה שאני לא טועה בתאריך, אבל בכל מקרה אני אכתוב את זה לכל אחד מכם באופן אין שאלות, וגם בקבוצת הוועדה אני אכתוב ב – 15.9, אנחנו, למרות שלא התכוונו, אנחנו מקיימים טקס עם המשפחות השכולות של חרבות ברזל. גם האזרחים וגם הלוחמים, ואנחנו נוסיף את השמות שנוספו לנו.

יהודה פרוידגר:

כן, זה כבר קיבלנו זימון.

יעל ביטון דה לנגה:

כן, ב – 15.9,

רונית אחדות הכהן:

זה באוקטובר, לא בספטמבר.

יהודה פרוידגר:

מלשכת ראש העיר,

יעל ביטון דה לנגה:

ב – 15.10, מה אמרתי? ספטמבר?

דוברת לא מזוהה:

ספטמבר.

יעל ביטון דה לנגה:

סליחה, סליחה. ב – 15,

יהודה פרוידגר:

כבר עשינו פעם כזה.

יעל ביטון דה לנגה:

זה כ"ג בתשרי, יום אחרי שמחת תורה. כ"ב זה חג, איסרו חג. אנחנו נוסיף את השמות על הלוח, יש לנו להערכת, לצערי הרב והגדול שבזה זה ייגמר, ושלא יתווספו לנו שמות.

דובר לא מזוהה:

אמן.

יעל ביטון דה לנגה:

לא אזרחים, ולא חיילים ולא כוחות הביטחון. יש לנו שמונה שמות נוספים מאז שביום הזיכרון הוספנו, הייתם, מי שהיה איתי,

יהודה פרוידגר:

הייתי.

יעל ביטון דה לנגה:

זה אירוע מרגש, וב – 16.10, זה יום הזיכרון הלאומי שלנו, וגם לנו תהיה למשפחה שלנו אזכרה בנהריה כמו שאתם זוכרים. אז זהו, זה העדכונים שלי לוועדה ואני מקווה שהובנת. ואני מעבירה ברשותכם את רשות הדיבור לטל. המטרה של היום הזה הייתה קצת להתממשק, כאילו יושבת פה נציגת המדינה להנצחת נרצחי פעולות איבה בסניף ירושלים, במחוז ירושלים נכון. אסתר ידעי של נרצחי פעולות איבה, ובעצם שלמה הרצל ושלו, הרצל.

דובר לא מזוהה:

הרצל, הרצל,

יעל ביטון דה לנגה:

שמואל.

דובר לא מזוהה:

הרצל שמואל.

יעל ביטון דה לנגה:

שמואל הרצל, שמואל, אני זוכרת גם את אח שלו, עכשיו נזכרתי שהיה בפיקוד. גם עכשיו נזכרתי. הם מצידם עושים את מה שאנחנו, כאילו הנצחת נרצחים חללי צה"ל. וכמו שאמרתי תזכרו רבים מהם הם חללי צה"ל, אבל הם נרצחי פעולות איבה. כי הם נרצחו במיגונית או נרצחו במסיבה או בדרכם או אפילו בעוטף או בלבנון. אז אני מעבירה לך את רשות הדיבור, ולהגיד לך תודה על מי שאתה, כל מה שאתה עושה. אני רוצה להגיד לכם שבאתי לכאן זה מותר לי, סיפור אישי, לא חייבים להקליט, אני הגעתי לכאן ביום מאוד קשה לאחותי, מאוד מאוד קשה, עם הבן זוג שלה וכל מה שהיא רצתה כי היא היחידה מכל המשפחה שלא ראתה את הלוחית זיכרון של יורי בהיכל לקח המון זמן. סליחה אה? מי שלא יודע, אז כן, כולם היו פה בוועדה. ובאמת יוראי אחייני נפל ב - 7 באוקטובר, הוא היה לוחם ימ"מ, היה בן 29, קרב הרואי, לאחר שעה ורבע הרג את הנוחבות, הכי קשות, אני חושבת זה היה טבח שם בצומת הזה, צומת שער הנגב, אבל לצערנו בעשרים לתשע הוא נפל על חרבו ממש בקרב הירואי. ואחותי אסתי הקטנה מנהריה היא, היא מאוד רצתה לבוא, והיא ביקשה וביקשה להיות לבד בדבר הזה. היא לא רצתה את כל המשפחה, לא, רצתה ממש להתייחד

מול אבן זיכרון, ואז פשוט עמדתי פה והתחלתי לספר לה פה ממש ובשקט כזה. ואז אמרתי אני אוביל אותה להיכל ופתאום טל עבר. ואז הוא אמר שלום, אמרתי שלום טל, אני מבינה שאתה אני יעלה, דיברתי איתך על הוועדה שלי. זה היה צריך להיות לפני חודשיים במלחמה. אני רואה כן, ואז אני אומרת לו זאת אחותי. ואז סיפרתי לו על יוראי. הוא אמר - רגע, רגע, אני חקרתי את האירוע של יוראי. אחותי פרצה בבכי פה, ממש פה בחצר, והוא סיפר לה דברים שלא ידענו וגם קבעו להיפגש איתה. בקיצור הוא לקח אותנו לסיור, עמדנו והיינו בטקס כמו שתהיו אתם היום. אז זה ככה, נגיעה אישית. תודה.

טל משגב:

וואו. אין קשר, קודם כל אני, רק שנייה ברשותכם, אריה בטלפון,

יעל ביטון דה לנגה:

יופי שיבוא,

טל משגב:

אז נראה שהוא נמצא. אריה, מה שלומך? אנחנו התחלנו ואתה מוזמן. אנחנו מחכים. אני כאן בפנים, איתם עם הוועדה. הוועדה לנרצחי,

יעל ביטון דה לנגה:

להנצחת,

טל משגב:

להנצחת נרצחי פעולות האיבה, בעיריית ירושלים. אנחנו (לא ברור) כרגע, עדיין לא. בסדר, בסדר גמור. מה עוד? להתראות. הוא עדיין מתעכב. כן.

יעל ביטון דה לנגה:

אבל הוא יגיע, נכון?

טל משגב:

אני מקווה מאוד.

יעל ביטון דה לנגה:

מאיפה הוא מגיע?

טל משגב:

הוא מגיע, הוא בעירייה עוד.

יעל ביטון דה לנגה:

אה, הוא עדיין בעירייה, שר הביטחון אצלנו היום,

טל משגב:

מנכ"ל.

יעל ביטון דה לנגה:

מנכ"ל משרד הביטחון.

טל משגב:

מנכ"ל משרד הביטחון, אז ברוכות וברוכים הבאים להיכל הזיכרון הממלכתי לחללי מערכות ישראל. ברשותכם, רגע לפני שאני מתייחס למה שנאמר פה בסיפא, הייתי מאוד שמח ככה לדעת מי יושב מולי, ולעשות ככה סבב היכרות ממש קצר.

יעל ביטון דה לנגה:

אפשר בבקשה, בבקשה.

שי יוסף הרוש:

שלום רב, שמי שי הרוש, כירושלמי וחבר שכול, איבדתי שמונה חברים במלחמה הנוכחית.

יעל ביטון דה לנגה:

מתוכם בנובה, ענר שפירא, תגיד את השמות, הירש.

שי יוסף הרוש:

ענר שפירא, אריאל רייך, שחר פרידמן, דביר ברזני, בן זוסמן, אוריה (לא ברור) הגושן שהיה החבר הכי טוב שלי, הירש גולדברג פולין, מורי ורבי הרב אבי גולדברג, זכר צדיק לברכה, ויובל שוהם.

יעל ביטון דה לנגה:

שהיה ממש חבר ילדות. אני החלטתי לתת מקום בוועדה גם לחברים ולא רק ל - , כי אני חושבת שזה היה מאוד נוכח.

טל משגב:

זה באמת היה מאוד נוכח. הירש פולין כמובן. היה במיגונית ונרצח ביחד עם, עם,

יעל ביטון דה לנגה:

עם אורי, וכרמל גבול תכנון, וסרוסי,

טל משגב:

יש שם הרבה, הרבה גיבורים במיגונית הזאת שצמודה לבארי. למי שהיה בבארי ישר ביציאה מצד ימין יש את המיגונית, הגיבורים האלה שהיו שם ועטפו, כמובן ענר שפירא שהדף שמונה רימונים עד שהוא נפל.

יעל ביטון דה לנגה:

אבא שלו הוא חלק מהוועדה.

טל משגב:

כן, ומי שהחליף אותו בהמשך המשיך להדוף את הרימונים. הרבה חטופים בתוך המיגונית, 25 נרצחים כמדומני. אירוע מאוד מאוד מורכב וכן מרגישים את הכאב שאתה חש כל הזמן,

שי יוסף הרוש:

תודה.

טל משגב:

וזה שאתה כאן ואתה,

יעל ביטון דה לנגה:

הוא עוסק בהנצחה,

טל משגב:

מנכ"ח ועוסק,

יעל ביטון דה לנגה:

של כולם.

טל משגב:

בדיוק.

יעל ביטון דה לנגה:

הוא כל היום עוסק והוא מגיע לכל מקום והוא עושה דברים,

טל משגב:

מדהים.

יעל ביטון דה לנגה:

של, אני אומרת תמיד אדם שהוא כותב והוא משתתף, הוא יוזם אירועים והוא מחבר בין ההורים לעירייה, בזכותו עשינו את האירוע של הסטריט - בול של, של שוהם, של יובל ממש.

טל משגב:

מדהים.

יעל ביטון דה לנגה:

היה בכל הישיבות, כל הכבוד, שי.

טל משגב:

תמשיך, תמשיך בכל הכוח.

יעל ביטון דה לנגה:

אנחנו משתתפים בצערך,

טל משגב:

כולכם,

יעל ביטון דה לנגה:

משתתפים בצערך.

שי יוסף הרוש:

תודה.

לורה ורטון:

לורה ורטון, אני חברתה במועצת העיר.

יונית מליחי:

יונית מליחי, הבת של לבנה מליחי שנרצחה לפני אוטוטו תשע שנים, ב-2016,

טל משגב:

25 באוקטובר, נכון?

יונית מליחי:

לא, ב – 9 באוקטובר.

טל משגב:

ב – 9?

יונית מליחי:

כן, 9.10.2016.

טל משגב:

רגע, זה האירוע של יוסי קירמה אמרת,

יונית מליחי:

יוסי, כן, כן.

טל משגב:

אוקי, כן,

יעל ביטון דה לנגה:

כן.

טל משגב:

9.10.

יונית מליחי:

כן.

יעל ביטון דה לנגה:

והיא ותיקה בוועדה גם בקדנציה הקודמת.

טל משגב:

איזה אירוע זה היה, וואו.

אלחנן דנינו:

שלום לכולם.

יעל ביטון דה לנגה:

שלום.

אלחנן דנינו:

סליחה על האיחור, שלום לכולם, סליחה שאיחרתי. שלום.

יעל ביטון דה לנגה:

תודה, הרב אלחנן,

אלחנן דנינו:

תודה לכם.

יעל ביטון דה לנגה:

אבא של אורי, זכרוננו לברכה, הכבוד הוא לנו שאתה כאן, כן. אנחנו בסבב אחרי פתיח שעשינו אני
אעשה לך אותו אחר. כן, דינה קיט, בבקשה,

דינה קיט:

אני דינה קיט, אני בעצם מייצגת פה עמותת משפחה אחת, שאני שם 22 שנה.

יעל ביטון דה לנגה:

נציגה, נציגת,

דינה קיט:

אני עצמי אם שכולה, איבדתי את הבן שלי, חייל גבעתי לפני 24 שנים בגוש קטיף.

יעל ביטון דה לנגה:

תגידי את שמו,

דינה קיט:

אופיר קיט. בכל שנה עושים סטריט - בול על שמו.

יעל ביטון דה לנגה:

נכון.

דינה קיט:

זה 24 שנה עיריית ירושלים. אנחנו נוכחים שם, בזכות אגף הספורט, כי הוא היה נוכח שם הרבה.

יעל ביטון דה לנגה:

כן,

דינה קיט:

זה מרגש כל פעם, כל שנה זה גם (לא ברור) לעיריית ירושלים ש - , לא שוכחים אותו.

יעל ביטון דה לנגה:

בחיים לא. ובאמת גם ותיקה בוועדה, גם בקדנציה הקודמת תמיד מגיעה. בוועדה יש בעצם שלושה סוגים של חברי ועדה רשמיים, חברי מועצת העיר שיש פה, כמו שאתם רואים ארבעה, תיכף גם, גם ד"ר לורה ורטון, ד"ר רונית אחדות הכהן, מחזיקת תיק הבריאות, לורה מחזיקת תיק משפחות צעירות ומעמד האישה, ומינהלים קהילתיים במזרח העיר. הרב, אני קוראת לו הרב, הוא לא, הוא לא מסכים, יהודה פרוידגור מחזיק תיק צמי"ד ועסק ברווחה ועוסק בהרבה תחומים, אבל באמת אחד האנשים החשובים בוועדה הזאת, ואנוכי כמובן שאני יושבת ראש הוועדה, זה סוג אחד של חברי ועדה. יש את נציגי הארגונים. אז תיכף אסתי מביטוח לאומי. קיט, דינה קיט ממשפחה אחת, חסרה פה מירב חג'אג, אמא של חיילת שנרצחה בפיגוע,

טל משגב:

ארמון הנציב.

יעל ביטון דה לנגה:

בארמון הנציב, כן.

יהודה פרוידגור:

ארמון הנציב.

יעל ביטון דה לנגה:

אז היא חברתנו והיא מייצגת את "בוחרים בחיים", היום היא לא יכולה להגיע. ויש לנו הורים משפחות שכולות. אז רוב האנשים התקשו להגיע היום בגלל, ואני מקווה שהרב דנינו יצטרף אלינו לוועדה, כחבר כבוד.

אלחנן דנינו:

אני אומר שתמיד אחרי כתב מינוי, מגיע כתב אישום.

יעל ביטון דה לנגה:

בחיים לא, בוועדה הזו לא.

אלחנן דנינו:

אני מעדיף להשתתף בלי כתב מינוי.

יעל ביטון דה לנגה:

אז אתה יודע מה? זה מספיק. טלי המר.

טלי המר:

נעים מאוד, מנהלת הלשכה של יעלה.

יעל ביטון דה לנגה:

ומנהלת את הוועדה בעצם, מזכירת הוועדה מהצד שלי.

טלי המר:

כן.

אלחנן דנינו:

עיריית ירושלים, כן?

יעל ביטון דה לנגה:

כן, כן,

טלי המר:

כן,

רונית אחדות הכהן:

לי קוראים רונית אחדות הכהן, אני חברת מועצה, מחזיקת תיק הבריאות (לא ברור).

אלחנן דנינו:

מטעם מי? מטעם איזה תנועה?

יעל ביטון דה לנגה:

ליאון.

יהודה פרוידגר:

משה ליאון.

יעל ביטון דה לנגה:

משה ליאון.

רונית אחדות הכהן:

משה ליאון.

יעל ביטון דה לנגה:

ירושלים אחת זה נקרא.

טל משגב:

מספר 2, נכון?

יעל ביטון דה לנגה:

כן. אישה מדהימה.

רונית אחדות הכהן:

ומדברים על, דיברו על כרמל גת, אז אי-אפשר שלא להזכיר שהיא הייתה סטודנטית שלי. אחרי שהיא נחטפה, כל הזמן התמונה שלה הייתה באולם שהיא למדה, שמו שם פוסטר.

יעל ביטון דה לנגה:

לא ידעתי.

רונית אחדות הכהן:

כן.

אלחנן דנינו:

חברה של הבן שלי 328 ימים.

יעל ביטון דה לנגה:

כן, הם נרצחו יחד במנהרה?

אלחנן דנינו:

במנהרה.

רונית אחדות הכהן:

נכון.

אלחנן דנינו:

לא בדיוק 328, אבל כמעט, יש לו כמעט 300 יום יחד.

יעל ביטון דה לנגה:

כן,

יהודה פרוידגר:

טוב, אני יהודה פרוידגר, חבר מועצת העיר, חבר הוועדה, מחזיק תיק של בעלי מוגבלויות בחברה וברווחה, והגיל השלישי, וזהו.

טל משגב:

ממשיך לאסוף מצוות,

יעל ביטון דה לנגה:

כל הזמן, איש צדיק, באמת.

אור בוזגלו:

אני אור, אני מזכירת הוועדה פה מטעם העירייה. אני גם אחראית על שמות של הרחובות וההנצחה. בין היתר אני מקבלת גם את כל פניות הציבור בנושא להנצחה במרחב הציבורי, ואנחנו ככה לאט לאט מגבשים איזה שהיא החלטה באיזה פורום שעכשיו יוצא, שיצא לקול קורא. השופטת שולמית, היא שולמית דותן בראש הוועדה שם, ואנחנו נגיע לאיזה שהוא החלטה על ה - ,

יעל ביטון דה לנגה:

חייבים, כי הלחץ.

אור בוזגלו:

ההנצחה הזו.

יעל ביטון דה לנגה:

אני כל היום עסוקה בלהגיד לאנשים, שאני חייבת, שבקרוב תהיינה תשובות,

אור בוזגלו:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

אבל אני אוהבת את הרוח שנושבת כרגע, של יותר פתיחות, קצת לשחרר.

אור בוזגלו:

נכון, נכון, אז בגלל זה עשינו את הקול קורא,

יעל ביטון דה לנגה:

לאפשר,

אור בוזגלו:

מהציבור בעצם,

יעל ביטון דה לנגה:

בדיוק, אגב, זה תציגי את זה, זה נורא, לא הספקתי להגיד את זה,

אור בוזגלו:

אז עשינו איזה שהוא קול קורא, דרך הציבור.

יעל ביטון דה לנגה:

שיתוף ציבור ממש.

אור בוזגלו:

בדיוק, של מה דעתם לאיזה שהיא הנצחה.

יעל ביטון דה לנגה:

עקרונות.

אור בוזגלו:

הרוב נתנו שמות לרחובות שזה קצת בעייתי, כי ירושלים רוויה בשמות, ללא רחובות כבר. וככה, יש כמה הצעות שבעצם לעשות איזשהו גינה, איזשהו פינה נחמדה, כמה הנצחות משמעותיות שיהיו מוקדשות רק ל - , לכל החללים.

יהודה פרוידגר:

צריך להבין ש - , אנחנו מדברים על הנושא הזה, שעד עכשיו גם מדיניות שאני גם חבר בוועדת שמוסד תכנון, שבעצם מאשרת את ההמלצות, והמון בקשות לשמות של רחובות לשמות של כיכרות. ובעצם המדיניות הייתה שלא מנציחים חיילים בודדים אלא,

אור בוזגלו:

נכון,

יהודה פרוידגר: יש אתרים, כמו גבעת התחמושת, מונצחים בגבעת תחמושת,

אור בוזגלו:

דרך משרד הביטחון,

יהודה פרוידגר:

דרך משרד הביטחון, יש, אני יודע מה, בפסגת זאב 16 זה כאלה דברים מרכזיים, זה לא עכשיו. אם לחרבות ברזל יפתחו את זה, זה יפתח מבול של, ממלחמת השחרור או אפילו אחורה.

יעל ביטון דה לנגה:

זה לא בטוח,

אור בוזגלו:

אבל לא, לא נראה לי.

יהודה פרוידגר:

לא יודע,

טל משגב:

היו חריגות פה,

יעל ביטון דה לנגה:

לא נראה לי,

טל משגב:

ב - 6 שנים האחרונות, הדר כהן קראו על שמה.

אור בוזגלו:

נכון הדר,

יעל ביטון דה לנגה:

אז רק נציין פה ש - ,

טל משגב:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

אנחנו חברים גם באותן ועדות, גם של השמות, זה שירושלים הייתה העירייה הראשונה להקים אנדרטה להנצחת כל נרצחי ונופלי כוחות הביטחון, צה"ל ואזרחים תושבי העיר,

טל משגב:

נכון,

יהודה פרוידגר:

בחרבות ברזל.

יעל ביטון דה לנגה:

שנפלו בחרבות ברזל, חנכנו אותה ב – 22.9.24,

יהודה פרוידגר:

שנה, שנה,

יעל ביטון דה לנגה:

ובינתיים הוספנו שמות בשבוע של יום הזיכרון ה - 25, ואנחנו מוסיפים, כמו שאמרתי 15.10, כי לצערי, ובעזרת השם,

יהודה פרוידגר:

ורוצים להפסיק להוסיף.

יעל ביטון דה לנגה:

ששם זה ייעצר, ששם זה ייעצר.

אלחנן דנינו:

אמן.

יעל ביטון דה לנגה:

אני כל שבוע מדריכה, אני גם מורת דרך ואני גם מחזיקה תיק התיירות, אבל אני מביאה מורי דרך מכל הארץ.

יהודה פרוידגר:

התפקיד שלך, התפקיד שלך יהיה לדאוג לתחזוקה של האנדרטה.

יעל ביטון דה לנגה:

אני עוסקת בזה כל שבוע.

יהודה פרוידגר:

תקציב, תקציב.

יעל ביטון דה לנגה:

מצלמת, יש, יש תקציב לזה, יש תקציב, אתה העלית את זה בוועדת אומנות.

אור בוזגלו:

של פסלים, מיליוני שקלים לזה.

יעל ביטון דה לנגה:

יהודה, אתה העלית את זה בוועדה הראשונה אצל מרים סלע בזכותך, אגב, מישהו, התקשרה אלי, חברת הוועדה שירה אפלבאום שהודיעה שאביה דוד אפלבאום הרופא, אחותה,

טל משגב:

נרצחו בפיגוע בארמון.

יעל ביטון דה לנגה:

נרצחו, היא הייתה צריכה להיות עכשיו,

יהודה פרוידגר:

מומנט, קפה מומנט,

אלחנן דנינו:

לא מומנט, הלל.

יעל ביטון דה לנגה:

היא, הלל,

טל משגב:

הלל.

יהודה פרוידגר:

הלל, הלל.

יעל ביטון דה לנגה:

הלל, הלל. והיא כתבה לי, "יעלה, תראי יורדים פה את השמות", כאילו קצת אחרי הטקס, התחיל ליזול משהו, במקום, לא הספקתי להגיד ג'אוקי רובינזון, גילי גורני תק, הלכו, סידרו מיד. רק להגיד שאני אישית מבקרת, שמת לי לעצמי, אני מקווה שנראה, אני מבקרת כל שבוע באנדרטה ואני מסתכלת על השצ"פ עצמו, על כל השצ"פ רופין, שהוא פנינה, ואני ישר מסריטה, גילי גורני, תק שהמקום ישמור על הדרת כבוד שלו, ואני גם מחזיקת תיק התיירות, אני רק אומרת את זה כאמירה צדדית. אני מזמינה כמעט פעמיים בחודש מורי דרך וסוכנים לתיירות פנים. כן? שיכירו את שצ"פ רופין והאנדרטה תמיד נכנסת. תעקבו אחריי בפייסבוק, תוכלו לראות את זה, כולל ב – 28.9, אנחנו עושים. הבאנו כבר 200 מורי דרך וסוכני תיירות פנים מכל הארץ, שיכירו וזהו. וזה חלק באמת לזכור, בבקשה.

אסתר ידעי:

אני אתי ידעי, ואני מהביטוח לאומי, מנהל מחלקת נפגעי פעולות איבה בירושלים.

יעל ביטון דה לנגה:

מדהימה.

אלחנן דנינו:

אלחנן דנינו, אבא של אורי, באוגוסט 2018, שהתגייס לגבעתי לאחר מכן לסיירת גבעתי ובקבע כבר היה בגדוד 202 של צנחנים, נחטף מהנובה, בשעות הבוקר, אחרי שחזר להציל את מאיה ואיתי רגב ואת עומר שם טוב. אורי יליד ירושלים, אני יליד ירושלים, אני יליד עוד שערי צדק הישן. גרים ברמות. אני, אני קצת מדבר עם לשכת ראש העיר על סיפור השמות וההנצחה. לי עלה רעיון שמכיוון שעומדות להיות פה המון תחנות רכבת, רכבת, אני חושב שראוי תחנות, לפחות התחנות ייקראו בשמות החללים, או בנוסף, נגיד אנחנו כבר ברמות תושבי רמות, שפונים שמאלה לכביש רמות שמאלה הראשון, כבר תושבי רמות וקוראים קוראים לזה צומת אורי, כי יש שם תמונה של אורי ושולחן עם הנצחה של אורי. אז יש כבר הרבה ברמות שכולם קוראים לזה צומת אורי. אם לא רחובות, אני חושב שלפחות תחנות, ואנחנו מדברים,

יעל ביטון דה לנגה:

תדבר איתי, אנחנו צריכים להיפגש, אבל אני רק רוצה להגיד כן להתייחס, כי אלחנן לא היה איתנו בוועדות קודמות שקצת הצפנו ועלו פה, היה פה דיונים סוערים. זה דבר ידוע. אני מכירה את זה

מהצבא, הייתי, אני קצינת נפגעים במילואים גם עכשיו, לא עושה מילואים תודה לאל, אין לי, רק תגברתי כשהיה צריך את הסגלים הסדירים. אבל אני רק רוצה להגיד שתמיד קיים המתח הזה, בין האם אנחנו הופכים את העיר לאתר הנצחה אחד גדול כמו בלפסט, מי שהיה בבלפסט, יכול להבין על מה אני מדברת. כל פינה, כל פינה, יש שם נקודות הנצחה, או האם אנחנו מייצרים נקודה ממוקדת אחת כמו שעשינו עם האנדרטה, וזה מה שהתנקז בסוף. אגב, הוועדה לא בראשותי. בוועדה הקודמת בראשות קודמי לתפקיד, שהוא כבר לא חבר מועצת העיר וזה היה הכיוון. אבל נצטרך למצוא איזה תמהיל שמתכתב עם מה שאתה אומר,

אלחנן דנינו :

אני חושב,

יעל ביטון דה לנגה :

נצטרך למצוא לפחות נקודה אחת בכל שכונה לדעתי, את יודעת מה? צריך לרשום את זה, אורי אור, סליחה, אור, כן לנסות בתחנה הכי גדולה, הכי חשובה,

אור בוזגלו :

רק אני אציין,

יעל ביטון דה לנגה :

בשכונה על כל,

אור בוזגלו :

לפני, הרכבות הם כבר נתנו את השמות מלפני שנתיים כבר. עם אבשלום קור ישבו, הכול מסודר.

יעל ביטון דה לנגה :

כן.

אלחנן דנינו :

צריך לשבת עם אבשלום חוס, לא עם אבשלום קור.

יעל ביטון דה לנגה :

כן.

אלחנן דנינו :

ואני חושב שהפכנו לבלפסט בלי שאנחנו רוצים. שימו לב לתחנות מה קורה עם הסטיקרים,

יעל ביטון דה לנגה:

כן, בגלל החטופים.

אלחנן דנינו:

שימו לב לכל, לא, לא הכול,

יעל ביטון דה לנגה:

גם הסטיקרים,

אלחנן דנינו:

לא, אני מדבר על הסטיקרים של הנרצחים.

יעל ביטון דה לנגה:

הסטיקרים, נכון, נכון, נכון.

אלחנן דנינו:

הפכנו לבלפסט, מבלי שאנחנו רוצים, וזה לא רק פה.

יעל ביטון דה לנגה:

כל תחנה מלאה.

אלחנן דנינו:

כל הארץ.

יעל ביטון דה לנגה:

כל הארץ ובחז"ל, אני אפילו הייתי בקפריסין, לא הפסקתי לראות את זה. אוקי, אלחנן, אתה, אנחנו צריכים להיפגש, בלי קשר. בסדר?

טל משגב:

טוב.

יעל ביטון דה לנגה:

זה רעיון, אולי יש משהו שכונתי עם שמות הנרצחים או לתת שם כולל עם פירוט מתחת שלהם, אבל לא להפוך כל תחנה לאנדרטה, זה לא, בעיניי זה לא נכון.

אלחנן דנינו:

לא, לא אנדרטה, אפילו שם, לא חייב אנדרטה.

יעל ביטון דה לנגה:

כן, אבל גם זה. ואגיד עוד דבר שקשור לוועדה אחרת שאני שותפה בה, ביחד עם דוד, עם יהודה וגם את, נכון? לורה.

לורה ורטון:

לא,

יעל ביטון דה לנגה:

את איתי בוועדת השמות? לא,

לורה ורטון:

הייתי,

יעל ביטון דה לנגה:

כן, היית. אז רק שתדעו שיש לנו כרגע מאה שמות של רחובות שעברו ועדה ואושרו במקצועית ובשלנו, של ה - , של חברי מועצת עיר, ואין לנו אתרים, מה שנקרא עדיין, נכון? זה מאה, או שפחות כבר, שאין לנו אתרים, אנחנו צריכים למצוא לאלה שכבר אושרו, ולדעתי יש איזה 300 פניות.

אור בוזגלו:

אני מאמינה שכל אחד רוצה גם הנצחה מלבד,

יעל ביטון דה לנגה:

אנחנו לא מדברים על חללים, אנחנו מדברים על הנצחה כללית.

אור בוזגלו:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

אני לא מאמינה לפעמים את מי פסלנו, את מי פסלנו בוועדה הזו, אני לא מאמינה לפעמים.

יהודה פרוידגר:

לא נורא, אני גם,

יעל ביטון דה לנגה:

אני אומרת אם הוא לא קיבל.

אלחנן דנינו:

אני מהצד של, אתה לא מאמין את מי אתם בוחרים.

יהודה פרוידגר:

יעל, זהו. אני יותר לא מאמין, את מי אישרנו, לא יודע,

אלחנן דנינו:

בדיוק, אני, סליחה אני יש פה אנשים שאני לא מבין מה אישרו, ומה,

יעל ביטון דה לנגה:

אני, אני חייבת,

יהודה פרוידגר:

נכון,

יעל ביטון דה לנגה:

להגיד,

אלחנן דנינו:

מאיזה סיבה נבחרו שמותיהם יש רחובות,

יעל ביטון דה לנגה:

שאני מוכנה לבחור באנשים שלא, אבל זה שפסחנו על כמה שמוסד תכנון, שקרעו לי את הלב שלא
בחרנו, אבל אני לא אכנס לזה. בבקשה, עכשיו אנחנו איתך.

טל משגב:

טוב. אז קודם כל אני אתחיל דווקא במה ש - , בארגון שאת מייצגת אנחנו כולנו בסוף משפחה אחת.

אלחנן דנינו:

One family זה אותו דבר?

יעל ביטון דה לנגה:

זה זה.

טל משגב:

זה זה.

יהודה פרוידיגר:

One family זה זה,

טל משגב:

אבל כשאני מדבר על זה שאנחנו משפחה אחת, כולנו חווים את הכאב, כולנו חווים את השכול, ובוודאי במקום המאוד מאוד מיוחד הזה, היכל הזיכרון הממלכתי לחללי מערכות ישראל. תרשו לי לספר לכם קצת מה, מה אנחנו עושים פה ביום יום. איך המקום הזה, איך ירושלים תופסת את המקום המאוד מיוחד הזה שצמוד להר הרצל, חלקי גדולי האומה. כל ההר הזה הוא חלקת גדולי האומה. ולצערנו הרב העיר ירושלים, שכלה למעלה ממאה חללים מאז ה - 7 באוקטובר, ולמעלה מ - 250 חללים נקברו כאן בכל החלקות של ההר, אם משפחה בסוף בוחרת היכן להיקבר, היכן לקבור את יקיריה, ורבים רבים ביקשו שזה יהיה כאן בהר מאוד מיוחד הזה.

יעל ביטון דה לנגה:

אני רק אציין שאנחנו לא אומרים למעלה מ - , אלא אנחנו אומרים ממש את המספר, אבל לא חייבים, זה 108 חללים יש לנו גם אזרחים וגם חיילים,

אלחנן דנינו:

אזרחים לא נקברים פה.

יעל ביטון דה לנגה:

לא, אבל אני מדברת על ה - ,

אלחנן דנינו:

כן,

טל משגב:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

מה שהעיר ספגה.

טל משגב:

אז באמת אנחנו ממש לפני יממה הגענו ל - 900 חללים במלחמה הזאת, מלחמה לא פשוטה שעדיין נמשכת ואני חייב דווקא ככה לגעת בסיפור האישי, של מה זה בשבילנו לתעד ולספר. באמת, פגשתי כאן את אימא של יוראי זכרנו לברכה, שהיה אחד מתשעה לוחמי ימ"מ שנפלו ב - 7 באוקטובר, אחד מחמישה עשר לוחמי משמר הגבול, ו - 58 לוחמי משטרת ישראל, שהיו בסדרה של הרבה מאוד קרבות ארוכים, שבעה, שמונה עד תשעה לאוקטובר. באמת בלחימה הירואית שאם האנשים האלה לא היו שם, האנשים והנשים הלוחמים והלוחמות, אני לא יודע איפה היינו מוצאים את עצמנו, את גיבורים אני.

יעל ביטון דה לנגה:

מה שהיה מדהים שהוא סיפר לאסתי זה שהוא הספיק לפגוש את יוראי ולתחקר אותו על קרב אחר ביהודה ושומרון

טל משגב:

נכון,

יעל ביטון דה לנגה:

קצת לפני שהוא נהרג. אז זה היה ממש מרגש, והוא אפילו ידע מי, הוא מיד זיהה בתמונה.

טל משגב:

כן, לצערי הרב עסקתי בתחקירים של ה - 7 באוקטובר הרבה מאוד גם מנקודת המבט של משמר הגבול, משטרת ישראל וצה"ל. ובסוף אני אומר לכם כהיסטוריון, כל אחד ואחד מימכם נושא איתו סיפור שהוא חלק מתולדות האומה המדהימה שלנו. כשאני עובר ומסתכל בסמטאות ירושלים אני רואה מקררי תופת עוד לפני הקמת המדינה שהתפוצצו ואני רואה את קו 400, בירידות לירושלים

יעל ביטון דה לנגה:

405,

טל משגב:

ו - 405, ואני רואה כמעט בכל רחוב את הסיפורים ואת הירי בבניין העמודים. כל מקום שאנחנו הולכים אנחנו רואים. ואנחנו גם זוכרים וגם כאן במקום הזה אנחנו זוכרים. אני קצת אדבר הרבה על נושא הזיכרון היום, כי אני חושב שהוועדה שלכם עוסקת בנושא הזה הרבה מאוד, בסוף אנחנו כאן לוקחים את המושג זיכרון שהוא מושג מאוד מאוד מופשט והופכים אותו למוחשי. ואיך אנחנו? מה אנחנו בעצם עושים כאן במקום המיוחד הזה? אז אני רוצה ברשותכם, קודם כל.

דוברת לא מזוהה:

שיש לנו עוד (לא ברור).

טל משגב:

כן, כן. אז אנחנו ממש בכמה דקות, כי בשעה שלוש אנחנו בעצם נצא כאן לטקס, ואני באמת אזכיר להם שאנחנו, שנייה, היכל הזיכרון הממלכתי לחללי מערכות ישראל, זה בעצם האתר המרכזי שמנציח את כל חללי מערכות ישראל מ - 1860 ועד היום. למה מ - 1860? זה היציאה מהחומות, בעצם החלל הראשון שלנו שאנחנו.

יעל ביטון דה לנגה:

זלמן צורף.

יהודה פרוידגר:

זלמן צורף.

טל משגב:

כן, שאנחנו עוד, כן, אנחנו עוד ניגע בסיפורו בעצם נפל.

יעל ביטון דה לנגה:

שצריך להגיד, שהוא הסבא של יואל משה סלומון, זה מה שחשוב, סלומון.

טל משגב:

נכון,

יעל ביטון דה לנגה:

לא זלמן.

טל משגב:

וזה בעצם הייתה יציאה מהחומות כנראה. לא רק מהחומות הפיזיים, אלא גם להוכיח שאנחנו מסוגלים להגן על עצמנו ולעמוד בפני עצמנו. ובעצם מאז אנחנו מנציחים את כל החללים מ - 1860 ועד קום המדינה, מקום המדינה ועד היום. את הסיפור המאוד מאוד מיוחד הזה של כולם. אחד הדברים המיוחדים פה במקום הזה, אנחנו כל יום בשעה 11 עורכים טקס אזכרה יומי, עם מסדר כבוד, עם קריאת אל מלא רחמים, קדיש, פרק תהילים שרים את התקווה ומנציחים כל יום את החללים שנפלו בו ביום. אלו שבחרו בתאריך העברי ואלו שבחרו בלועזי. מדינת ישראל היום דואגת לכך ששום חלל לא יישכח ואנחנו כל יום עומדים במסדר כבוד, מקריאים את שמותיהם של החללים, הם מזכירים את סיפורם ובאותו יום כל הקבוצות שמגיעות אנחנו מספרים מי הם היו ומה הם עשו, וזה חלק מהסיור הרבה כאן בהיכל הזיכרון הממלכתי. אנחנו מנציחים כאן את כולם, את כולם באופן שוויוני ואחיד. אתם תראו גם איך ההנצחה הזאתי בעצם מתבצעת, קודם רגע.

יעל ביטון דה לנגה:

אז נגיד דרוזים ומוסלמים ולא יהודים מעדיפים כמובן בתאריך הלועזי.

טל משגב:

כן, בתאריך הלועזי. ההיכל בעצם הוקם לפני כשבע שנים, ובעצם היה לנו מאוד מאוד חשוב לתת מענה למשפחות השכולות. המשפחות השכולות באו לאריה מועלם, שאני מקווה מאוד שנפגוש אותו, אריה הוא סמנכ"ל וראש אגף הנצחות משפחה, ומורשת במשרד הביטחון. הם אמרו לו - אריה, תגיד, מה יקרה ביום שלא נהיה פה? מי יזכור את הנופלים? מי יספר את סיפורם? המדינה מתייחדת עם זכרם פעם בשנה בטקסי יום הזיכרון בטקסים חייליים, וגם בטקסים אישיים. אבל מי יזכור את כולם אחרי לכתנו? ובאמת, מדינת ישראל ואריה הוביל את המהלך הזה להקים את היכל הזיכרון הממלכתי שבעצם מנציח את כולם, באמת, כדי לחדד ולחזק את הנושא של הזיכרון. את הפסוק שאתם רואים פה, "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד" חקקו אותו בקיר, מתחת לסמל המדינה ומעל לפיד התמיד שדלוק כאן 24 שעות ביממה, כי זה המוטו. כי "מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד", ככל שנדבר על החללים נספר את סיפורם, נזכור אותם במילים, במעשים, בתמונות, בכתב, בשירה, כן, וגם בסטיקרים, אנחנו נזכור אותם. והזיכרון הזה הוא זיכרון מתמשך, זה זיכרון שבנה כאן את מדינת ישראל. אני רוצה רגע לעצור ולספר לכם, על מיזם מאוד מאוד מורכב שאנחנו הולכים להיכנס אליו, מיזם לאומי. אנחנו בעצם הולכים להקים כאן עכשיו את היכל הזיכרון הדיגיטלי, שזה בעצם אומר שאנחנו כמדינה הולכים לקחת אחריות על הירושה הרוחנית של החללים. כל אחד ואחד מהאנשים מחזיק פלאפון. בתוך הפלאפון הזה יש פייסבוק, טלגרם, אינסטגרם, יש וואטסאפים, יש הודעות, יש תמונות, עולם ומלואו. איפה כל הדברים האלה יישמרו בעתיד? ואנחנו כמי שמוביל את.

יעל ביטון דה לנגה:

לציין שלנו בעיריית ירושלים יש את זה, ועברנו, ועברנו את זה בוועדה לפני שנה, העברנו את זה שדרוג משמעותי וזה עובר עכשיו דיגיטציה מוגברת כולל מה שאתם עושים, זה מדהים.

יהודה פרוידגר:

כל הפייסבוק והזה?

יעל ביטון דה לנגה:

מה שהמשפחות רוצות. אנחנו לא קובעים, אבל אנחנו נותנים להם גישה ואם הם רוצים להוסיף כתבה.

יהודה פרוידגר:

להעלות חומר.

יעל ביטון דה לנגה:

זה, זה,

יהודה פרוידיגר:

להעלות חומר אבל.

יעל ביטון דה לנגה:

פשוט כן, אבל זה, זה, בסוף זה שלהם אנחנו אתם צריכים לקבל אישור מהמשפחות?

טל משגב:

אז,

יהודה פרוידיגר:

בוודאי,

טל משגב:

בוודאי, אנחנו לא רק אוספים.

יעל ביטון דה לנגה:

אז תבין, זה אותו דבר, אז אנחנו נותנים להם לעלות ויש בקרה על זה של איילת ששון, אתה יודע, אתה היית בוועדה.

יהודה פרוידיגר:

כן.

טל משגב:

אז כמובן שכולכם מכירים את אתר יזכור,

יעל ביטון דה לנגה:

כן,

טל משגב:

ואתר יזכור, זה אתר ש –

יהודה פרוידיגר:

משרד הביטחון.

טל משגב:

מובל על ידי משרד הביטחון, על ידי היחידה להנצחת החייל. הרבה מאוד משפחות מכניסות חומר לתוך האתר. אנחנו בעצם הולכים לקחת את החומרים האלה, לא רק מהמשפחות אלא גם הארכיונים ומהמוזיאונים, ומכל המוזיאונים שאתם מכירים של ההגנה, האצל והלח"י, והפלמ"ח, האצ"ל בתש"ח. ומארכיון צה"ל, זה בעצם לרכז את כל החומרים האלה אצלנו, לשמר אותם, לעבד אותם, לתעד אותם. והכי חשוב במיוחד לחבר'ה הצעירים, זה להנגיש את החומרים האלה.

יהודה פרוידגר:

להנגיש אותם.

יעל ביטון דה לנגה:

הוא רוצה לעבוד איתך.

טל משגב:

ההנגשה של החומרים היא מאוד מאוד חשובה, כי בסוף תבוא כאן הנגשה אימריטבית,

יעל ביטון דה לנגה:

מדהים,

טל משגב:

אתם תיכנסו לתוך חדר, אתם תלחצו על תמונה, תמונתו של החלל תעלה, תוכלו לראות את התמונות ילדות בלחיצה נוספת, תוכלו לראות את קורות החיים, את יום הנפילה בקרב. באיזה בית ספר הוא למד, את התמונה של בית הספר ותפליגו בדמיון שלכם. אנחנו הולכים לעשות פה דברים שהם כמעט בלתי מוגבלים, כולל שילוב של בינה מלאכותית, וכבר עשינו כמה פיילוטס וזה עובד מאוד מאוד מרגש, כי בסוף תזכרו שאנחנו צריכים להנכיח את הזיכרון, לא עכשיו, אלא לדורות הבאים. לספר את הסיפורים שהם הרבה הרבה יותר מוחשיים. אין דינו של חלל שנפל בעשור האחרון לבית דינו של חלל שנפל לפני 150 שנה, שלפעמים אפילו תמונה אין לנו, אבל אנחנו כמדינה, כמדינה כנראה מאוד ייחודית ומיוחדת בעולם, הרקמה האנושית החיה הזאת שלנו, שכולנו מרגישים רטט כשדברים קורים, ובדיוק חזרתי עכשיו מהעירייה, אנחנו הולכים לעשות כאן עכשיו איזה אירוע ונכנסה משהי שאני לא אגיד את שמה, והיא אומרת אנחנו מתעוררים בבוקר בתוך שכול, בין אם אנחנו רוצים ובין אם לא. אנחנו כולנו מרגישים את האווירה ואת מה שקורה במדינה, וזה ממש ממש, ממש התחושה שאתה קם ואתה פותח את הטלפון ואתה לא יודע מה, מה אתה תראה,

יעל ביטון דה לנגה:

אפילו מפחד לפתוח,

טל משגב:

אנחנו,

יעל ביטון דה לנגה:

אני ממש פוחדת,

טל משגב:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

ולפעמים אני רואה, הותר לפרסום ואני בודקת אם זה משהו ישן ואני לא מאמינה שאני רואה שזה עוד אחד.

טל משגב:

אז אנחנו שעוסקים בתחום הזה ביום יום, קודם כול חשוב לי להגיד לכם כשותף תהיו חזקים, תשאירו מבנה קטן, תטפלו בעצמכם. זה לא פחות חשוב לקבל את החוזק ואת העוצמה, כי כמה משפחות שכולות בהומור אמרו שהם לא אוהבים שאומרים להם, אנחנו מתחזקים מימכם. זה משפט שאוהבים להגיד למשפחות שכולות.

יעל ביטון דה לנגה:

באנו לחזק, ויצאנו,

טל משגב:

באנו לחזק ויצאנו מחוזקים, אז איש לאחיו יאמר חזק.

אלחנן דנינו:

איש את רעהו.

טל משגב:

איש את רעהו, יאמר חזק ואנחנו.

יעל ביטון דה לנגה:

הרב אלחנן.

אלחנן דנינו:

איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

טל משגב:

איש את רעהו יעזרו ו - ,

יעל ביטון דה לנגה:

ואתה אומר את זה כל הזמן בדרכך.

טל משגב:

איש את רעהו יאמר חזק, וזה כל כך, כל כך נכון, כי בסוף אנחנו גוף אחד, מדינה אחת, נשמה אחת, עם אחד על כל החלקים שלו, על כל המורכבות שלו. הכאב הוא באמת אותו כאב. אני, אני באמת המסר שלי אליכם, תמשיכו בעוז, תמשיכו בגבורה, ותשמרו גם על עצמכם. וההיכל הזה שאנחנו מקימים, היכל אימרסיבי, בסוף כל אחד ואחד שיבוא ויבקר, הוא לא יראה רק את הסיפור של החלל, מה הסיפור של החלל, אם הוא נפל בגבעתי, אז אנחנו נראה את הצוות ואנחנו נראה את היחידה ואנחנו נראה את הלוחמים.

יעל ביטון דה לנגה:

מרשים.

טל משגב:

אנחנו נראה את מורשת גבעתי.

יעל ביטון דה לנגה:

גם אני, אבל (לא ברור).

טל משגב:

לאורך הרבה מאוד שנים אחורה ואתם תהיו חלק מזה. למה? כי כל בית ספר שיבוא לבקר, ואם יבואו מבקרות גמלאיות של נס ציונה, אני בלחיצת כפתור אדע להביא את החללים של נס ציונה, לספר את סיפורם ומהסיפור הפרטי, הסיפור הציבורי לסיפור האישי, כל הזמן אנחנו ככה בתוך הדבר הזה. אני רוצה להגיד לכם.

יהודה פרוידגר:

גם של נפגעי פעולות איבה?

טל משגב:

לא, אנחנו,

יעל ביטון דה לנגה:

אנחנו פה היום,

טל משגב:

רק את חללי,

יעל ביטון דה לנגה:

מתמקדים,

טל משגב:

חללי מערכות, חללי מערכות ישראל.

יעל ביטון דה לנגה:

אבל אני אזכיר שוב, שהרבה מהחללים שנמצאים כמו אורי,

טל משגב:

נכון מאוד,

יעל ביטון דה לנגה:

זכרו לברכה, נרצח בפעולת איבה ולכן הוא חלל צה"ל מוכר, הוא גיבור ישראל, כי אנחנו זוכרים גם
מה הוא עשה ביום ה - 7 באוקטובר, ואני גם,

אלחנן דנינו:

לא, בכל מקרה שירת בצה"ל.

יעל ביטון דה לנגה:

ברור,

טל משגב:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

אני אומרת,

אלחנן דנינו:

גם באותה עת.

יעל ביטון דה לנגה:

הוא חלל צה"ל, אבל הוא נרצח בפעולת איבה, ולכן תראו שיש לנו בוועדה חברים שהילדים כמו ענר שפירא, שהוא ממש היה לקראת שחרור, ואנחנו מתכוונים להכניס עכשיו את משה שפירא כחבר בוועדה, הוא נאות. ושתבינו, אבל בגלל שבנו ניר, בנו דווקא גם נהרג בפעולת איבה, כי הוא לחם, הוא לחם, הוא זרק את רימונים.

אלחנן דנינו:

שבע פעמים.

יעל ביטון דה לנגה:

שמונה, שמונה הוא אמר לנו מקודם,

טל משגב:

שמונה פעמים.

יעל ביטון דה לנגה:

אז אני אומרת לכם, עכשיו אמרה לי שירה, האימא ש - 9 פעמים, נפגשנו בבית הנסן, היא אמרה שעכשיו הם כבר יודעים שהוא,

אלחנן דנינו:

אפשר לשאול את אליה שניצל מהמיגונית.

יעל ביטון דה לנגה:

כן, אליה, בתשיעי, הוא נהרג, בתשיעי הוא ניסה ונהרג, זה שירה, סיפרה לי. אז נלך לסיור, נראה לי. ואז נחזור לכאן להמשך. מי שחייב ללכת לוועדה הבאה, תחליטו. לדעתי עדיף להישאר פה עד הסוף, אנחנו,

טל משגב:

אנחנו נסיים בזמן,

יעל ביטון דה לנגה:

ננסה למשוך ל - 4,

טל משגב:

עד שעה רבע ארבע,

יעל ביטון דה לנגה:

אפילו ברבע, כי המקור זה בארבע.

טל משגב:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

אבל הבטחתי לחברי הוועדה שחייבים להגיע לוועדה בעירייה.

טל משגב:

אז מראש אני רק אגיד לכם שאנחנו עכשיו נלך לסיור, אנחנו עוד.

יעל ביטון דה לנגה:

אפשר להשאיר פה את?

טל משגב:

כן, אתם יכולים להשאיר כאן את הכול, בעוד מספר שעות אנחנו נקיים פה טקס של חטיבה 16 המיתולוגית.

יעל ביטון דה לנגה:

הירושלמית,

טל משגב:

169 חללים שנפלו לאורך השנים. אנחנו מאשרים לחטיבה לעשות כאן טקס, כי אין להם אנדרטה משלהם. הרב אמר כן עניין טקס.

אלחנן דנינו:

169.

טל משגב:

כן, ממש שזה יישאר כמניין טקס,

אלחנן דנינו:

טקס זה 169.

יעל ביטון דה לנגה:

אני לא מאמינה.

טל משגב:

שזה יישאר כמניין טקס.

יעל ביטון דה לנגה:

איך קלטת את זה בשנייה?

טל משגב:

ואתם תוכלו לראות את ההכנות גם לקראת הדבר הזה. אז ברשותכם, בואו נצא ונתחיל בהנחה.

יעל ביטון דה לנגה:

אתם יכולים להשאיר את החפצים, זה יהיה נעול פה, ואני מקווה שגם תאכלו קצת אחר. איפה יהודה?

אור בוזגלו:

יהודה הלך.

יעל ביטון דה לנגה:

אוקי, אז הוא לא אמר שלום. אני רק אומר שאת רוב ההרצאה של אריה נתן טל. כל הנושאים, למעט חלק שרצינו להציג, כמו שהציגה בזמנו אסתי והמנהלת הראשית מהביטוח לאומי הראשי, מה המעטפת שנותנים למשפחות של נרצחי פעולות איבה, כי רצינו להראות לא רק את ההנצחה, אבל גם את המעטפת הטיפולית. אז רצינו להראות קצת מה משרד הביטחון עושה. זה פחות חשוב, זה פחות נוגע לענייני הוועדה. אז אני לא נופלת מזה שאריה לא הגיע, את הדברים החשובים שקשורים בהנצחה ואופייה, ואת המקום הזה העביר באמת טל בכבוד גדול ובסיפורים, ומה שאתה סיפרת לנו לדעתי זה פשוט קורה, פעם אחת ב - , שבן אדם זוכה לשמוע ממך.

אלחנן דנינו:

כן, אני רק אומר לכם שתכוננו להפתעות בכל הסיפור של המידע שיגיע מהמנהרות זה מזעזע.

יעל ביטון דה לנגה:

תסביר קצת. החידלון גדל?

אלחנן דנינו:

לא, לא,

יעל ביטון דה לנגה:

ההפקרות גדלה?

אלחנן דנינו:

אני לא רוצה לדבר,

לורה ורטון:

התיעוד,

אלחנן דנינו:

על חידלון, כשתיגמר המלחמה, נדבר. אני לא מדבר על צה"ל, אני חס וחלילה לא אדבר בחיים, כל עוד חיילים שם, בשבילי צה"ל זה קודש הקודשים של החברה הישראלית. אני לא.

אור בוזגלו:

ברור.

אלחנן דנינו:

מזיז שיערה משערות חייל צה"ל. אני מדבר על מה שקורה עם החטופים עצמם במנהרות ומה שקורה ביניהם, זה מפחיד, מזעזע, ומצד שני גם מלמד אותנו שכמה אנחנו באמת צריכים להיות מחוברים ולא רק מתחת לקרקע.

יעל ביטון דה לנגה:

אז זה,

אלחנן דנינו:

ואני לצערי לוקח דוגמה מהבן שלי ולא הבן שלי לקח דוגמה ממני. אני ממשיך את מה שהבן שלי התחיל, ולא יכל להמשיך. הוא היה צריך לספר את הסיפורים האלה, לא אני.

יעל ביטון דה לנגה:

נכון, אני חושבת,

לורה ורטון:

בטוחה שלא סתם, פותח משהו, בחינוך.

אלחנן דנינו:

אני תמיד אומר שאני לא זוקף את זה לזכותי. אורי מגיל צעיר גידל את עצמו, בחר ללמוד בעפולה דווקא בתיכון חרדי רחוק שמחנך דווקא לצבא, ובגיל מאוד צעיר עזב את הבית בשביל זה.

יעל ביטון דה לנגה:

אתה שרתת? אלחנן.

אלחנן דנינו:

אני הייתי במורן,

יעל ביטון דה לנגה:

במורן.

אלחנן דנינו:

אני שירתי במורן,

יעל ביטון דה לנגה:

תותחנים.

אלחנן דנינו:

כן, מורן דאז, אין את זה כבר היום.

יעל ביטון דה לנגה:

אין את זה,

אלחנן דנינו:

כן,

יעל ביטון דה לנגה:

זה משהו אחר.

אלחנן דנינו:

כן. חבל באמת שהם לא יהווה לנו את המודל בחי לספר את הסיפור. מה שרואים שמה, מאלמוג, מאלכס, מכרמל מעדן, בכלל מהירש. איזו אחווה הייתה שם, ולראות פשוט בית שגדלים בו שיש אחים שנולדו במקומות שונים, אבל אחים.

יעל ביטון דה לנגה:

ראיתי שהייתם בסיור ביד ושם לראות את ה - ,

אלחנן דנינו :

כן, אני ראיתי,

יעל ביטון דה לנגה :

חפצים, ראית?

אלחנן דנינו :

הביאו את כל החפצים שלהם שהיו במנהרות, את המשחקים שהם יצרו.

יעל ביטון דה לנגה :

צריך כוחות נפש אדירים לגשת לזה ולצפות. אבל אני רוצה להגיד שאני שומעת את זה מההורים של הירש, מההורים, מהמשפחה, מכל מי שאנחנו, שמעון, סיפרתי לך שמעון בוסקילה,

אלחנן דנינו :

בוסקילה,

יעל ביטון דה לנגה :

שהוא גם בן דוד שלי וירדן נרצח, הוא היה אצלי לפני שבוע עם (לא ברור) וזה, הוא אומר, וגם אחותי, וגם אתה אומר, אי אפשר להתקדם מילימטר בריפוי הפנימי והשיקום עד שהם לא יחזרו. כי כמו שאמרת הבן שלי התחיל במשהו, וזה לא,

אלחנן דנינו :

זה לא רק הוא, כן?

יעל ביטון דה לנגה :

וזה לא, ואוראי הלך לחלץ אנשים משדרות ומכפר עזה וזה לא הושלם. ואחותי אומרת, עד שלא יחזירו את החטופים אני ב - 7 באוקטובר, אני לא זזתי מילימטר מהשבעה. ככה כל יום, כל יום, היא אומרת את זה, וכל יום היא מספרת לו, היא הולכת אליו כל יום לקבר, כל יום, היא משמיעה לו דברים, היא מספרת לו מי שוחרר, מי לא שוחרר, ממש יושבת שעה כל יום בשבת גם. אם היא לא בנהריה, אז היא לא מגיעה כמו בן יום כמו היום, זה קבוע לנכדה, אבל היא כל הזמן מספרת לו הכול והיא אמרה זה ייגמר, רק שיחזירו את החטופים, היא מרגישה את זה. היא מרגישה שאם החטופים יחזרו היא תרשה לעצמה מה שהיא לא מרשה לעצמה עכשיו. לפני שבוע הצלחתי להביא אותה פעם ראשונה מהשבעה באוקטובר למופע של ישי ריבו בתיאטרון ירושלים בחוץ. היא בכתה כל הזמן, כי היא מתה על השיר, על חלק מהשירים שלו, בוא נגיד. פשוט שהיא לא אישה דתייה,

אבל היא פשוט, אבל היא, אבל היא בכתה כל האירוע, כי כל מה שהוא אמר שם, כל מילה זה עליהם ועל החטופים. אז בוא נתפלל פה, נחתום בתפילה שיחזרו. אני לא, שיושבו החטופים הם לא ישובו, הם לא אקטיביים, צריך להשיב אותם. אז נתפלל להשבת החטופים,

דובר לא מזוהה:

אמן.

דוברת לא מזוהה:

אמן.

יעל ביטון דה לנגה:

במהרה שלמים, מי לבתיהם ומי לבית קברותם.

אלחנן דנינו:

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ביבשה המקום יחרחם עליהם, ויוציאם משעבוד לגאלה, ומאפלה לאורה גדול, השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן.

כולם ביחד - אמן.

יעל ביטון דה לנגה:

תודה רבה לכולם.

אור בוזגלו:

תודה.

יעל ביטון דה לנגה:

אני חושבת שזה יום בלתי נשכח לכל מי שהחליט לבוא בכל זאת,

שי יוסף הרוש:

תודה.

יעל ביטון דה לנגה:

ואני גם די שמחה שהתעקשנו לקיים את זה ולא לדחות את זה לעוד רבעון. ובאמת, באמת, באמת שכבר ממש השבוע נתבשר טוב.

דוברת לא מזוהה:

אמן.

אלחנן דנינו:

אמן.

יעל ביטון דה לנגה:

ותודה לך, הרב דנינו, תודה לכל ההורים.

אלחנן דנינו:

אני לא אוהב,

יעל ביטון דה לנגה:

למשפחות השכולות,

אלחנן דנינו:

אני לא אוהב שאומרים לי תודה על חובה.

יעל ביטון דה לנגה:

כן, אבל אני מרגישה חובה כזאת, תודה למשפחות השכולות.

אור בוזגלו:

תודה לך.

יעל ביטון דה לנגה:

הסיכות זה לכם, תודה לדינה.

דינה קיט:

כשאת לא מבקרת, ואני חייבת להיות נוכחת, כי את עושה מאמצים.

סיום הדיון